

Життя і творчість Григорія Сковороди, його християнські морально-етичні ідеали

Біографія Григорія Сковороди

1722 р. — народився в сотенному містечку Чорнухи Лубенського полку (Полтавщина) в козацькій родині Сави та Пелагеї.

1734 р. — у віці 12 років вступив до Києво-Могилянської академії.

1742 р. — не завершивши клас філософії, пройшов конкурсний відбір у Глухові до придворної капели імператриці Єлизавети. У придворній капелі в Санкт-Петербурзі та Москві виконував партії альта в операх, літургіях, на маскарадах.

1744 р. — повернувся до Києво-Могилянської академії, аби завершити курс філософії.

1745 р. — долучився до «Токайської комісії з заготівлі вин до царського двору» та вирушив на виноградники в Угорщину. Під час цієї мандрівки побував у Токаї, Пресбурзі (тепер — Братислава), Офені (західна частина Будапешта), Відні, де потрапив у наукові кола інтелектуалів.

1751 р. — влаштувався учителем поетики в нещодавно заснованому колегіумі в Переяславі. Сковорода викладав за власною програмою, і тому його звільнили.

1751 р. — відновлює навчання в Києво-Могилянській академії, вступивши на богослов'я (навчання він так і не закінчив), а його викладачем стає поет Георгій Кониський.

1753 р. — стає гувернантом Василя Томари і допомагає йому підготуватися до іспитів, починає писати поезію, яка, зокрема, увійшла в збірку «Сад божественних пісень».

Далі — багато подорожує і читає, викладає у Харківському колегіумі, пише вірші, байки, філософські трактати.

1794 р. — останній рік свого життя прожив у селі Пан-Іванівка (сьогодні — село Сковородинівка в Харківській області), де й помирає.

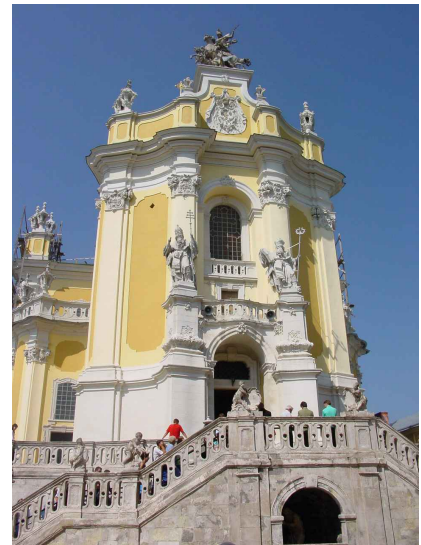
Пам'ятка про добу бароко

Термін *бароко* походить від португальського *pérola barroca*, що означає перлину чи мушлю «з перлиною незвичної форми». Бароко — це і світо-відчуття / світорозуміння, і стиль мистецтва, і літературний напрям. Твори цього стилю пишні й динамічні. *Пригадайте найяскравіші приклади барокового мистецтва.*

Серед найяскравіших архітектурних барокових пам'яток XVIII ст. на українських територіях варто назвати такі:

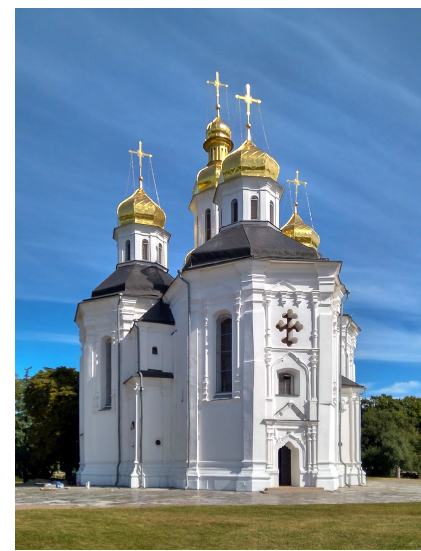
Домініканський костел
(Церква Пресвятої Євхаристії), 1749 р. (Львів)
Джерело: wikipedia

собор Святого Юра,
1744-1752 рр. (Львів)
Джерело: wikipedia

Маріїнський палац,
1750-1755 рр. (Київ)
Джерело: wikipedia

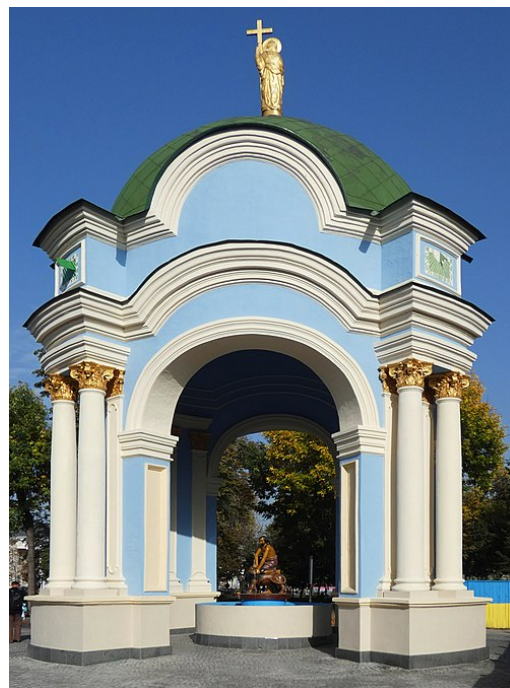
церква Святої Катерини,
1715 р. (Чернігів)
Джерело: wikipedia

Зверніть увагу на колони та скульптурні деталі.

Змінювалися міста, тому житлові й громадські будівлі набували нових форм. Наприклад, Іван Григорович-Барський спроектував Покровську церкву та фонтан «Самсон».

Покровська церква,
архітектор – Іван Григорович-Барський
(1766 – 1772 рр.)
Джерело: wikipedia

Фонтан «Самсон»,
архітектор – Іван Григорович-Барський
(1748 – 1749 рр.)
Джерело: wikipedia

Розгорніть карту Києва та знайдіть ці архітектурні об'єкти. Де вони розташовані? Яка барокова церква, спроектована архітектором Бартоломео Растреллі, стоїть неподалік?

На період бароко припадає розквіт мистецтва іконопису. У XVI-XVIII століттях популярним стає образ святого Юрія, який бореться зі змієм так, як святі борються зі злом, як козаки борються з ворогами.

Святий Юрій Змієборець
(Риботицька школа іконопису, кін. XVII — поч. XVIII ст.)
Джерело: wikipedia

Емоційною була і музика того періоду. Скрипка стає одним із найважливіших музичних інструментів, який звучить по-особливому яскраво. *Поміркуйте: як розгортається музична драматургія в опері «Алкід» — творі сучасника Григорія Сковороди композитора Дмитра Бортнянського?*

Рекомендовані джерела:

1. 4-та серія проекту «Книга-мандрівка. Україна» про Григорія Сковороду: https://www.youtube.com/watch?v=nTCY6Y_skVk&t=46s.
2. Лекція літературознавця Олексія Сінченка ««Не равное всѣм равенство», або як сприймати Сковороду»: https://www.youtube.com/watch?v=_OxXyjtRB3U&t=3326s.
3. Опера «Алкід», композитор — Дмитро Бортнянський, постановка опери в Свірському замку, фестиваль LvivMozArt 2018: <https://www.youtube.com/watch?v=wU8CWe7Fyh8>.
4. Борис Шалагінов, «Чому перлина? Про фундаментальну особливість барокової тілесності»: <https://cutt.ly/JNgFicO>.